

MODALITETI IZVRŠENJA KAZNENOG DJELA KAO KRITERIJ SUDOVA PRI IZRICANJU SANKCIJA MALOLJETNICIMA

Zdravka Poldrugáč

Sveučilište u Zagrebu

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Odsjek za poremećaje u ponašanju

SAŽETAK

Uspješnost kaznenopravne reakcije društva na kriminalitet maloljetnika ovisi, između ostalog, i o pravilnom izboru predviđene kaznene sankcije – odgojne mjere, pa je svrha ovog istraživanja ukazivanje na neke bitne momente u procesu donošenja odluke suda prema maloljetnim počiniteljima kaznenog djela.

Cilj je ovog istraživanja da se utvrđivanjem razlika u modalitetima izvršenja kaznenog djela i specifičnostima kaznenog postupka između maloljetnika prema kojima je sud donio različite odluke, pridonese spoznavanju važnosti tih elemenata za vođenje i ishod kaznenog postupka prema maloljetnicima.

Rezultati upućuju na zaključak da suci za maloljetnike uvažavaju ispravne kriterije kada odlučuju o izvanzavodskim odgojnim mjerama, ne uvažavajući bitno ni težinu niti modalitete izvršenog kaznenog djela. No, čini se da su ti momenti od prevelikog značaja pri izboru zavodskih odgojnih mjera, tim više što se upravo u tim slučajevima nedovoljno koriste različiti izvori informacija o osobnim i obiteljskim prilikama, kao i o drugim okolnostima života maloljetnika.

Ključne riječi: modaliteti izvršenja kaznenog djela, izvanzavodske i zavodske odgojne mjere, maloljetna delinkvencija, sudovi za mladež

1. UVOD

Suvremena maloljetnička zakonodavstva, pa tako i naše, bitno razlikuju kazneni postupak prema maloljetniku od onoga koji se vodi protiv punoljetnog počinitelja kaznenog djela. Osim što se nastoji izbjeći etiketiranje, diskriminacija, te svaki drugi oblik psihičkih trauma kod maloljetnika, izvor tih razlika u značajnoj mjeri predstavlja činjenica da odluka suda o sankciji koja se izriče maloljetnom počinitelju kaznenog djela ne počiva samo na bitnim obilježjima tog djela nego i na činjenicama koje se posebno utvrđuju u postupku prema maloljetniku. Tu se radi o okolnostima vezanim uz ličnost, ponašanje, tijek školovanja, raniji život i obiteljske prilike maloljetnika. Ako, naime, maloljetniku bude izrečena odgojna mjera koja ne odgovara osobinama njegove ličnosti, prilikama u kojima živi i nje-

govom pedagoškom statusu, vjerojatno će izostati očekivani uspjeh odgoja. Stoga je pronalaženje kriterija za izbor najprikladnije odgojne mjere jedno od najznačajnijih teoretskih i praktičnih pitanja kaznenopravnog reagiranja na kriminalitet mladih.

Zakon o sudovima za mladež (u daljnjem tekstu ZSM) spada u red onih naprednih maloljetničkih zakona koji je postavljanjem kriterija olakšao sucu za mladež izbor odgojne mjere, no samim time nije umanjio značaj i odgovornost vijeća za mladež u izboru najprikladnije kaznene sankcije. Tako se u članku 7. ZSM-a navode činjenice i okolnosti koje sud mora uzeti u obzir pri izboru odgojne mjere. To su prije svega činjenice koje se odnose na osobnost maloljetnika, njegove psihičke osobine i sklonosti; zatim modaliteti izvršenja, težina i narav počinjenog djela; činjenice vezane uz obiteljske prilike i stupanj obrazovanja, te podaci o

kriminološkom i kaznenopravnom povratu (Hirjan, Singer, 1998.) U svjetlu navedenih kriterija, kao i onih navedenih u članku 6. stavku 2. i 3. ZSM-a koji se odnose na pojedine odgojne mjere, vidljivo je kako zakonodavac pridaje manje značenje modalitetima izvršenja kaznenog djela pri izboru odgojnih mjera, dok stupanj kaznene odgovornosti posebno i ne spominje. Ipak, težina i narav kaznenog djela i okolnosti njegova izvršenja izričito su istaknuti kao važni elementi pri izboru odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod i izricanju kazne maloljetničkog zatvora.

Usporedimo li odredbu iz maloljetničkog zakonodavstva s analognom odredbom koja vrijedi za punoljetne počinitelje kaznenih djela (u smislu članka 56. Kaznenog zakona, prema Pavišić, Veić, 1999.), zapazit ćemo dijametralno suprotnu situaciju, jer su stupanj kaznene odgovornosti i težina učinjenog kaznenog djela najvažniji elementi za odmjeravanje kazne. Tako je sud pri odmjeravanju kazne punoljetnim počiniteljima pretežito orjentiran na prošlost, tj. na težinu kaznenog djela i okolnosti pod kojima je ono učinjeno, a pri izboru odgojne mjere prvenstveno na budućnost, tj. na potreban tretman za odgoj, preodgoj, zaštitu, te utjecaj na razvoj cjelokupne ličnosti i jačanje osobne odgovornosti maloljetnika. Stoga je prognoza budućeg ponašanja maloljetnika (kriminološka prognoza) jedan od važnih elemenata, a rekli bismo i osnova, za izbor odgojne mjere.

Međutim, težina i modaliteti izvršenja kaznenog djela imaju nešto veće značenje nego što bi se to iz propisa o izboru odgojne mjere moglo zaključiti. Osim što su te okolnosti indikator određenih osobnih karakteristika i ne rijetko imaju simptomatski značaj za ocjenu osobnih svojstava počinitelja, težinu i okolnosti izvršenja kaznenog djela zakonodavac explicite navodi u kriterijima za izbor odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (članak 15. ZSM-a); težina kaznenog djela značajna je i pri ocjeni da li će se punoljetnoj osobi suditi za kazneno djelo koje je počinila prije 18. godine života, a primjena načela svrhovitosti u postupku prema maloljetniku također je ograničena na kaznena djela određene apstraktne težine.

Stoga se, uz dužno uvažavanje osobnih svojstava počinitelja, njegovog ranijeg života i sredine u kojoj živi, nikako ne bi smjela zanemariti težina, okolnosti i modaliteti izvršenja kaznenog djela. Ti su elementi od posebnog interesa za izučavanje problematike kriterija sudova pri izricanju odgojnih mjera maloljetnicima, tim više što su mnoga fenomenološka istraživanja pokazala kako postoji značajna korelacija između fenomenologije maloljetničke delinkvencije s jedne, te stupnja poremećaja u ponašanju maloljetnika, njegove duševne

razvijenosti i obilježja sredine u kojoj živi, s druge strane (npr. Poldrugač, 1990; Poldrugač, Cajner-Mraović, 1998; Singer, 1998; Križ, 1999). Pokazalo se, naime, da maloljetnici koji čine težu vrstu kaznenih djela, veći broj delikata i članovi su delinkventne skupine, predstavljaju i složenije slučajeve u smislu dubljih i jače izraženih poremećaja u ponašanju složenije etiologije.

2. CILJ, HIPOTEZA I METODE RADA

2.1. Cilj rada

Cilj ovoga rada je da se pronalaženjem razlika u modalitetima izvršenja kaznenog djela, ali i nekim specifičnostima kaznenog postupka između maloljetnika prema kojima je sud donio različite odluke, pridonese spoznavanju važnosti navedenih elemenata za vođenje i ishod kaznenog postupka prema maloljetnicima. Time se nastoji pridonijeti prepoznavanju nekih bitnih momenata u procesu donošenja odluke suda prema maloljetnom počinitelju kaznenog djela, kao i kriterije postupanja sudova prema maloljetnicima podvrgnuti provjeri i, temeljem toga, eventualnoj korekciji.

2.2. Hipoteza

Temeljem zakonskih odredaba vezanih uz izbor odgojnih mjera, ali i iskustava prakse maloljetničkog sudovanja u Republici Hrvatskoj, postavljena je sljedeća hipoteza:

H 1: Postoje statistički značajne razlike između maloljetnih počinitelja kaznenih djela kojima su izrečene različite vrste odgojnih mjera s obzirom na modalitete izvršenja tog kaznenog djela i tijekom kaznenog postupka.

Pri tome se očekuje kako će pretpostavljene razlike između maloljetnika prema kojima su sudovi u Hrvatskoj donijeli različite odluke biti izražene na način da će se teži oblici kriminalne aktivnosti, sudioništvo u vršenju kaznenih djela, ranija kriminalna aktivnost i složeniji kazneni postupci nalaziti na strani ispitanika kojima su izrečene zavodske odgojne mjere, dok se povoljnija situacija u odnosu na promatrana obilježja očekuje kod maloljetnika kojima su izrečene izvanzavodske odgojne mjere.

2.3. Metode rada

Uzorak ispitanika

Istraživanje je provedeno na metodom slučaja formiranom uzorku od 1375 maloljetnih počinitelja različitih kaznenih djela kojima su u razdoblju od 1998. do 2002. godine od strane sudova u Republici Hrvatskoj izrečene odgojne mjere.

Uzorak varijabli

Varijable su podijeljene u dvije skupine: a) u skupini varijabli o modalitetima izvršenja kaznenog djela prikupljeni su podaci o vrsti kaznenog djela, oblicima sudioništva i mjestu izvršenja kaznenog djela, kao i ranijoj prijavljivosti za kaznena djela; b) u skupini varijabli o nekim elementima tijeka kaznenog postupka prikupljeni su podaci o pritvaranju maloljetnika i različitim mogućnostima prikupljanja podataka i utvrđivanja okolnosti vezanih uz osobne i obiteljske prilike (kao što su izvješća različitih stručnih službi, vještačenja maloljetnika i saslušavanje svjedoka) (Vidi Priznak).

Kao kriterijska varijabla u ovome radu poslužila je varijabla o odluci suda o odgojnoj mjeri koja dijeli ispitanike na one kojima su izrečene mjere upozorenja, na one kojima su izrečene mjere

pine međusobno razlikuju, kako bi se utvrdila ona obilježja maloljetnika na temelju kojih se donosi odluka o izboru odgojne mjere.

U tablici 1. prikazani su podaci o statističkoj značajnosti diskriminativnih faktora. Oba teoretski moguća diskriminativna faktora statistički su značajna, pri čemu prvi diskriminativni faktor objašnjava preko 90% diskriminativne varijance, pa će i daljnja interpretacija biti orijentirana pretežito na taj faktor.

Struktura prvog diskriminativnog faktora ukazuje na prisustvo različitih nepovoljnih modaliteta izvršenja kaznenih djela, kao i na neke nepovoljne momente kaznenog postupka prema maloljetnicima. Strukturu tog faktora čine posredni pokazatelji težine izvršenog kaznenog djela, ali i pokazatelji drugih nepovoljnih karakteristika maloljetnika kao što je opravdana bojazan da bi maloljetnik mogao

Tablica 1. Značajnost diskriminativnih faktora

F _n	Karakt. korijen	Varijanca	Kum.	Kanonička korelacija	Wilksova Lambda	Hi-Kvadrat	DF	Značajnost
					.692803	567.214	36	.0000
1	.3968	92.24	92.24	.5330	.967709	50.729	17	.0000
2	.0334	7.76	100.00	.1797				

pojačanog nadzora i na one kojima su izrečene završne odgojne mjere.

Metode obrade podataka

Podaci su obrađeni i interpretirani primjenom diskriminativne analize kao multivarijatne metode za utvrđivanje razlika između zadanih skupina ispitanika.

3. REZULTATI RADA I DISKUSIJA

Kako je cilj ovoga istraživanja spoznavanje važnosti modaliteta izvršenja kaznenog djela i specifičnosti kaznenog postupka za ishod kaznenog postupka prema maloljetnicima, putem diskriminativne analize željelo se ispitati i utvrditi u kojim se sve obilježjima međusobno razlikuju skupine ispitanika kojima su izrečene različite odgojne mjere.

Skupine ispitanika formirane su prema izrečenim odgojnim mjerama na one: 1. kojima su izrečene mjere upozorenja (578 ili 42%), 2. kojima su izrečene mjere pojačanog nadzora (632 ili 46%), 3. kojima su izrečene završne odgojne mjere (165 ili 12%).

Primjenom diskriminativne analize željelo se ispitati u kojim se obilježjima modaliteta izvršenja kaznenog djela i kaznenog postupka navedene sku-

Tablica 2. Stanardizirani diskriminativni koeficijenti

	Funkcija 1	Funkcija 2
NAMJER	.088	.012
OSUDUD	.052	.215
SAUCES	.192	.336
DIJSAU	-.098	-.042
MALSAU	-.022	-.252
PUNSAU	-.043	.004
SIRLOK	-.170	-.554
ODNMBO	-.001	-.045
PRITTI	.652	-.230
IZVJO1	.151	.029
IZVJSR	.142	.685
PSIHV1	-.227	-.067
SASMAJ	.121	.279
SASOTA	.256	.033
SASDRO	-.141	.244
PRIZNA	.200	.035
ODBNA1	.277	.143
OBUNAI	.252	-.061

pobjeći, djelovati na svjedoke ili dalje činiti kaznena djela, jer najvišu korelaciju s prvim diskriminativnim faktorom ima varijabla o donešenoj odluci o pritvaranju maloljetnika tijekom kaznenog postupka (PRITTI). Nadalje, sud se odlučio na samostalno psihijatrijsko vještačenje maloljetnika (PSIHV1), a od većeg značaja tu su i varijable koje ukazuju na učestaliju kriminalnu aktivnost maloljetnika nakon navršene četrnaeste godine života (bilo je i odbačaja kaznene prijave (ODBNA1), ali i obustava kaznenog postupka nakon maloljetnikove 14. godine života (OBUNA1)).

Takva struktura diskriminativne funkcije pokazuje da se ovdje češće radi o maloljetnicima kod kojih su postojale okolnosti koje su upućivale na sumnju da je učinjeni delikt u vezi s psihičkim abnormalnostima ili je maloljetnik pokazivao psihičke ili tjelesne anomalije, bio u znatnoj mjeri zapušten ili u kriminalnom povratu.

Strukturu tog faktora čini, nadalje, činjenica da maloljetnik ne priznaje izvršeno kazneno djelo (PRIZNA) i da nije bilo maloljetnih sudionika pri izvršenju djela (MALSAU), što dodatno ukazuje na nešto pojačan intenzitet kriminalne volje počinitelja.

Pri ovakvoj nepovoljnoj konstelaciji varijabli o modalitetima izvršenog kaznenog djela koje čine

Tablica 3. Korelacije između varijabli i kanoničkih diskriminativnih funkcija

	Func 1	Func 2
PRITTI	.746	-.237
ODBNA1	.377	.098
PSIHV1	-.374	-.008
OBUNA1	.358	-.041
PRIZNA	.254	-.008
IZVJO1	.241	.011
MALSAU	.129	-.018
SASOTA	.126	.091
IZVJSR	-.000	.592
SIRLOK	-.195	-.534
SASDRO	-.253	.311
SASMAJ	-.011	-.220
PONSAU	-.018	.165
OSUDUD	.131	.163
SAUCES	.141	.145
NANJER	.115	-.143
DIJSAU	-.025	.094
ODNMDO	.013	-.022

strukturu promatranog faktora, začuđuje prisustvo nepovoljnih momenata u kaznenom postupku koji ih prate. Tako je za ovaj diskriminativni faktor karakteristično nepostojanje izvješća organa starateljstva, odnosno centra za socijalnu skrb, a koje je u većini slučajeva najvažniji, negdje i gotovo jedini, izvor informacija o maloljetnikovoj ličnosti, stupnju duševne razvijenosti i obilježjima sredine u kojoj živi (IZVJ01).

Pribavljanje izvješća centra za socijalnu skrb ne bi trebalo predstavljati problem u kaznenom postupku prema maloljetniku obzirom da su te informacije u pravilu dostupne organima kaznenog postupka. Ta bi se mogućnost trebala koristiti tim više ako u postupku nisu saslušani drugi svjedoci (u ovome slučaju otac maloljetnika SASOTA).

Medutim, kako smo i u ovome istraživanju dobili podatak prema kojem sudovi obimno koriste mogućnost pribavljanja izvješća centra za socijalnu skrb (u čak 94,4% slučajeva), na strukturu ovog diskriminativnog faktora očito utječu oni slučajevi kod kojih su se činjenice i okolnosti koje se posebno utvrđuju u pripremnom postupku pribavile na neki drugi način (npr. putem vještačenja maloljetnika, tijekom maloljetnikova boravka u pritvoru i sl.).

U tablici 4. prikazan je položaj skupina ispitanika u diskriminativnom prostoru putem centroida grupa. Prvi diskriminativni faktor razdvaja grupe 1 i 2 od grupe 3. Znači, s jedne strane nalaze se maloljetnici kojima je izrečena zavodska odgojna mjera, a s druge strane oni kojima je izrečena neka od mjera upozorenja i mjera pojačanog nadzora. Uočljivo je da naprijed navedena obilježja pristaju trećoj skupini ispitanika (ispitanika kojima su izrečene zavodske odgojne mjere).

Tablica 4. Centroidi grupa

grupa	funkcija 1	funkcija 2
1 – mjere upozorenja	-.368	-.170
2 – mjere pojačanog nadzora	-.172	.227
3 – zavodske odgojne mjere	1.391	-.057

Prvi diskriminativni faktor najbolje diskriminira ispitanike kojima je izrečena zavodska odgojna mjera od ostalih ispitanika, osobito onih kojima je izrečena neka od mjera upozorenja. Kriteriji sudova pri izricanju odgojnih mjera, a koji se odnose na modalitete izvršenja kaznenih djela i neke osobitosti kaznenog postupka, nisu posebno razdvo-

jeni kada se odlučuje između mjera upozorenja i mjera pojačanog nadzora, obzirom da se te dvije skupine ispitanika vrlo malo razlikuju po promatranim varijablama. Takvi rezultati upućuju na zaključak da suci za mladež uvažavaju adekvatne kriterije kada odlučuju o izvanzavodskim odgojnim mjerama, jer tada ne stavljaju u prvi plan ni težinu ni modalitete izvršenja kaznenog djela, no čini nam se da bi se i te dvije skupine odgojnih mjera trebale jasnije razlikovati u odnosu na kriterije za njihovo izricanje. Nadalje, rezultati ukazuju na dominantan značaj težine kaznenog djela i kriminalne aktivnosti maloljetnika pri izboru zavodskih odgojnih mjera, što bi također moglo biti predmetom preispitivanja, unatoč činjenici da ih zakonodavac uvodi kao kriterije za izbor tek kada govori o zavodskim odgojnim mjerama.

Težina kaznenog djela, okolnosti njegova izvršenja i obim kriminalnog ponašanja još više dolaze do izražaja kao pretežiti kriteriji za izbor zavodskih odgojnih mjera, ako uzmemo u obzir rezultate o tijeku kaznenog postupka iz kojih je vidljivo da organi kaznenog postupka nisu u dostatnoj mjeri koristili različite izvore informacija o osobnim i obiteljskim prilikama, kao i drugim okolnostima života i obilježjima sredine maloljetnika, a koje bi prvenstveno trebali uvažavati pri donošenju odluke kako o drugim, tako i o zavodskim odgojnim mjerama (Abramović, 1999.).

Drugi diskriminativni faktor znatno je užeg opsega, a iz korelacija varijabli i diskriminativnog faktora može se zaključiti da ga čine sljedeće varijable: nepostojanje izvješća stručnog suradnika suda (IZVJSR), kazneno djelo je izvršeno na području grada Zagreba ili sjedišta nekog drugog županijskog suda (SIRLOK), u kaznenom postupku je saslušana majka maloljetnika (SASMAJ), ali nisu saslušane druge osobe o osobnim prilikama maloljetnika (SASDRO), maloljetnik je češće izvršitelj kaznenog djela bez sudionika ili eventualno s još jednom osobom (SAUCES), a namjera za izvršenje djela donešena je neposredno prije izvršenja (NAMJER).

Drugi diskriminativni faktor diskriminira ispitanike kojima su izrečene odgojne mjere pojačanog nadzora (grupa 2.) od ostalih ispitanika, osobito onih kojima su izrečene mjere upozorenja (grupa 1.). Kao kriterij za izricanje odgojnih mjera pojačanog nadzora ne nalazimo modalitete izvršenja kaznenog djela koji bi upućivali na težinu počinjenog djela ili na učestaliju kriminalnu aktivnost, te zaključujemo kako ti momenti očito nisu od prevelikog značaja kad se sud odlučuje za ove izvanzavodske odgojne mjere. Iako se češće radi o većim urbanim sredinama u kojima je kazneno djelo počinjeno, a počinjeno je češće u istome naselju u ko-

jem maloljetnik boravi, pomalo začuduje rezultat prema kojemu u kaznenom postupku nije bilo izvješća stručnog suradnika suda, tim više što su gotovo svi sudovi u županijskim središtima ekipirani i tim stručnjacima. No, vjerojatno se radi o manjem intenzitetu kriminalne aktivnosti i možda minornijim deliktima, a podaci o osobnosti maloljetnika i obilježjima njegove sredine prikupljeni su saslušanjem majke maloljetnika i vjerojatno izvješćem centra za socijalnu skrb.

4. ZAKLJUČAK

Rezultati istraživanja pokazuju da suci za maloljetnike respektiraju okolnosti i modalitete izvršenja kaznenog djela, intenzitet kriminalne aktivnosti i kriminalnu prošlost maloljetnika kada odlučuju o izricanju zavodskih odgojnih mjera, dok se pri izricanju drugih odgojnih mjera očito rukovode kriterijima koji nisu predmetom ovog istraživanja. Međutim, kao što smo i ranije naglasili, organi kaznenog postupka pridaju preveliko značenje kriminalnoj aktivnosti maloljetnika, kao i činjenici da su mu ranije izricane kaznene sankcije, pri donošenju odluke o zavodskoj odgojnoj mjeri, a što, između ostalog, proizlazi i iz činjenice da se u tim slučajevima suviše malo koriste različitim izvorima saznanja o svim drugim okolnostima o osobnosti i životnim prilikama maloljetnika.

U odnosu na vrlo nisko procentualno učešće gotovo svih promatranih mogućnosti koje sucu za maloljetnike stoje na raspolaganju u cilju utvrđivanja činjenica i okolnosti o ličnosti maloljetnika i sredine u kojoj živi, čini se da se suci za maloljetnike pri donošenju odluke o izboru odgojne mjere pretežito rukovode neposrednim dojmom o maloljetniku, izvješćem organa starateljstva i vjerojatno (što nije bilo predmetom ovog istraživanja) prijedlogom državnog odvjetnika.

U odnosu na pretpostavku od koje smo pošli u ovome radu da postoje razlike između maloljetnika kojima su izrečene različite odgojne mjere s obzirom na modalitete izvršenja kaznenog djela i tijekom kaznenog postupka, možemo utvrditi da su se ta očekivanja potvrdila.

Zaista se pokazalo kako maloljetnici kojima je izrečena zavodska odgojna mjera imaju u odnosu na ostale skupine maloljetnika najnepovoljnija obilježja izvršenog kaznenog djela, intenziteta kriminalne aktivnosti, kao i kriminalne prošlosti.

Ovim smo radom željeli ukazati na neke bitne momente pri donošenju odluke o odgojnoj mjeri i pridonijeti preispitivanju kriterija za izbor odgojnih mjera, ne radi procjene rada stručnjaka, već radi ujednačavanja kriterija i poboljšanja rada svih su-

dionika kaznenog postupanja prema mladima, respektirajući pri tome visoki stupanj odgovornosti koji ti stručnjaci preuzimaju izričući mladim osobama odgojnu mjeru ili kaznu.

O tom odgovornom zadatku je i zakonodavac vodio računa ističući u članku 37. ZSM-a kako suci i državni odvjetnici za mladež povrh stručnih uvjeta za obavljanje sudačke i državnoodvjetničke dužnosti trebaju imati izražena nagnuća tj. smisao, razumijevanje i osjećaj za probleme i teškoće s kojima se susreće mladež u složenom procesu sazrijevanja. Isto tako, Zakonom o sudovima za mladež (u članku 42.) propisano je da sudovi i državna odvjetništva imaju stručne suradnike socijalne pedagoge i socijalne radnike koji mogu u suradnji sa sućem za mladež i državnim odvjetnikom za mladež znatno pridonijeti oblikovanju politike izricanja sankcija kako maloljetnim tako i mladim punoljetnim osobama, ali i afirmaciji kazneno-pravne zaštite djece i mladih u kaznenom postupku.

5. LITERATURA

1. Abramović, I. (1999): Novi instituti u pripremnom postupku i na glavnoj raspravi u postupku prema maloljetnicima prema Zakonu o sudovima za mladež i Zakonu o kaznenom postupku. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 6,2,357-365.
2. Hirjan, F., Singer, M. (1998): Komentar Zakona o sudovima za mladež i kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Policijska akademija, Zagreb.
3. Križ, Đ. (1999): Kriteriji za odabir odgojnih mjera maloljetnicima u svjetlu primjene Zakona o sudovima za mladež. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 6,2,365-381.
4. Pavišić, B., Veić, P. (1999): Komentar Kaznena zakona. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Policijska akademija, Zagreb.
5. Poldrugač, Z. (1990): Pojavni oblici poremećaja u ponašanju maloljetnih delinkvenata u Hrvatskoj u relaciji s karakteristikama njihovih obitelji, korištenjem slobodnog vremena i poduzetih socijalno-zaštitnih intervencija. Disertacija. Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu.
6. Poldrugač, Z., Cajner-Mraović, I. (1998): Razlike u strukturi obitelji maloljetnih počinitelja nasilničkih kaznenih djela. Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja, 34,1,139-146.
7. Singer, M. (1998): Kaznenopravna odgovornost i zaštita mladeži. Globus, Zagreb.
8. Zakon o sudovima za mladež. (1997) Narodne novine br. 111.

Privitak

Izvadak iz osnovnih rezultata:

Namjera za izvršenje kaznenog djela donešena je (NAMJER):

1. neposredno prije izvršenja djela	56,5%
2. ranije, ali istoga dana	33,8%
3. jedan ili više dana ranije	9,7%

Sudioništvo u izvršenju kaznenog djela (SAUCES):

1. da	67,5%
2. ne	32,5%

S kime u sudioništvu je izvršeno kazneno djelo (MALSAU):

1. maloljetnikom	74%
2. drugim osobama	26%

Šira lokacija izvršenja kaznenog djela (SIRLOK):

1. Zagreb	11,6%
2. drugo sjedište županijskog suda	33%
3. sjedište općine	30%
4. niti sjedište općine	26%

Pritvaranje maloljetnika tijekom postupka (PRITTI):

1. ne	93,8%
2. da	6,2%

Izvešće organa starateljstva (IZVJOI):

1. da	94,4%
2. ne	5,6%

Izvešće stručnog suradnika suda (IZVJSR):

1. da	21,3%
2. ne	78,7%

Samostalno psihijatrijsko vještačenje (PSIHV1):

1. da	2,8%
2. ne	97,2%

Priznanje kaznenog djela (PRIZNA):

1. da	91,4%
2. ne	8,6%

Saslušana majka maloljetnika (SASMAJ):

1. da	54%
2. ne	46%

Saslušan otac maloljetnika (SASOTA):

1. da	38,2%
2. ne	61,8%

Saslušane druge osobe o osobnim prilikama maloljetnika (SASDRO):

1. da	7,8%
2. ne	92,2%

CRIME MODALITIES AS THE COURT CRITERIA IN SENTENCING JUVENILE DELINQUENTS

Summary

The succes of the society respond to the juvenile crime depends, among other things, on appropriate chioce of sanction/educational mesaure; the purpose of this research was to point at some crucial moments in the juvenile court sentencing decisions.

The aim of research was to analyse the differences in crime modalities and sentencing proces between juveniles with different sentences, thus learning about importance of those factors in the conducting the sentencing proces and about proces' outcome.

The results suggests that juvenile judges are influenced by appropriate criteria in making decision about non-residential education measures; in such cases, the severity and type of crime are not crucial factors. But, it seems that those factors are important for the choice of residential educational measures; in those cases, judges do not use the information sources on personal and family characteristics, and other crucial life circumstances.

Keywords: types of crime, non-residential and residential educational measures, juvenile delinquency, juvenile courts